

---

parlag

Szöveggönyv játékfilmhez

DEÁK FERENC

1.

Külső, nappal.

Szürkületi idő novemberben a bánáti síkon. Kukoricaszárral megrakott szekerek ballagnak egymás után az elmosódó horizonton. Párás, nyirkos, sáros idő. A szekereken ázott gúnyájú, gömtyedt alakok ülnek: hol egy, hol kettő.

A lovak kínlódva, erőlködve vonszolják a terhet, a kerekek néha agyig gázolnak a sárba.

Egy kanyarban, ahol a traktorok mélyen kivágták az utat, az egyik szekér erősen farol, aztán felborul.

A szekérsor megáll. Az emberek leszállnak szekereikről, és a szerencsétlenül járt fogathoz mennek segíteni.

A lucskos kévék alól végre előkerül a fogatos: hetvenes agyondolgozott ember, arcán fájdalmas görcs (az APA).

2.

Külső, nappal.

Falusi utca, az őszi eső állhatatosan szemerkél. Négy ló húz egy elefántcsontszínű Opelt. A kocsiban egy szemüveges, harmincnégy-harmincöt esztendőes fiatalember (a III. FIÚ), és egy csinos fiatal hölgy ül (a BARÁTNŐ). A lovakat egy bőrig ázott, kivehetetlen korú férfi irányítja. A kocsiban ülők szenvtelen arccal nézik a gyeplőt tartó férfi hátát. A különös fogat lassan, szinte méltóságteljesen halad a kis ázott falu utcáján. A kis, ködös ablakokban néha megjelenik egy-egy arc.

3.

Külső, alkonyatkor.

Egy nagy udvarház, a féltető alatti részt beüvegezték, olyan folyosó-szerű valami lett belőle. Gang.

Az Opel a „feje búbjág” sáros. A fiatalember kis bőröndöt, a fiatal hölgy neszezzert vesz ki belőle, karjukon meleg felöltő, szarvasbőr kabát. APA (a kocsit nézi): Hagyhattad volna Mihály bátyádnál a kövesút mellett...

III. FIÚ: Hadd legyen csak a kezem ügyében...

A belépőféle felé mennek.

BARÁTNŐ: Mondtam én is neki, hogy nem kellene nekivágni a sárnak... Te jó ég, mennyi saruk van maguknak!!!

A belépőben megállnak, egy pillanatra nem tudják mitévők legyenek: cipőjük sáros. Akkor kilép a MOSTOHA.

MOSTOHA: Na, nem kell levetni, kicsit töröljék meg és kész... Jó napot vagy jó estét... nem is tudom, mi van, a sok dologtól. (Kezet fognak) Ez a felesége?

III. FIÚ: Olyasmi. (Nevetnek)

BARÁTNŐ: Nem egészen OLYASMI!!!

APA: Na kerüljeteK beljebb, jövök én is mindjárt, csak összeszedem a szerszámot...

4.

Belső, éjjel.

A fiatalok a „tisztaszobában”. A BARÁTNŐ zavartan, egyre komorabb arccal nézelődik a szobában, a fiatalember a bőröndjével foglalatoskodik. A „tisztaszoba” a BARÁTNŐ szemével: a magasra polcolt ágyak, rajta sok giccs díszpárna, két kaucsukhattyú, az asztalon hatalmas baba, szinte nagyobb, mint az asztal, a falakon képek, semmire se szolgáló díszek. A egyik sarokban egérlyuk, előtte egérfogó.

A lány erősen keresztbe vetett karral átöleli magát, megborzong.

BARÁTNŐ: Ez volt a te gyerekszobád?

III. FIÚ: Ne legyél izléstelen. Én tanyán nevelkedtem, ezt már mondtam neked.

BARÁTNŐ: Mert ez itt megfelel Madam Tussot valamelyik rémkamrájának...

III. FIÚ: Én itt akkor voltam utoljára, amikor anyám meghalt, annak pedig kis híján hét esztendeje. Azóta maga Madam Tussot is nyugodtan nyithatott itt boltot.

BARÁTNŐ: Nem zavar téged, ha az éjjel nagyon félek és fázok majd?

5.

Belső, nappal.

Képek a vágóhidről: vér, sivazkodás, bögés, vér, hentesek arca, kezeik... stb.

Egy üvegkalitkában két fehér köpenyes ember beszélget. A kamera közelít, bekanyarodik.

I. ÁLLATORVOS (II. FIÚ): ...Esküszöm neked, ez nálam nem történhetett meg! Különb is: te nagyon jól tudod, hogy én nem protekcióval jöttem át a hizlakdából ide, hanem mert érek valamit...

II. ÁLLATORVOS: Hát akkor mért nem dörgölöd az orruk alá? Miért nem kéred az ügy kivizsgálását?!!!

I. ÁLLATORVOS: A Bótosról és Ilandzsáról beszállított teheneket én néztem meg, ellenőriztem, felelek érte!!! De húsdisznót én már hónapok óta nem vizsgáltam meg. Ez benne van a jelentésben meg a jegyzőkönyvben is; látni, hogy ki mit írt alá!

II. ÁLLATORVOS: Ugyan, Laci, mit tehetsz most már az ünnepek előtt? Semmit. Csak eszed magad, ennyi az egész... Gyere, felhajtunk valamit a Bátyónál útközben...

6.

Belső, nappal.

A II. FIÚ lakásán. A felesége valamit gépel, csak félmondatokban válaszol, a gyerekek: nyolcéves kisfiú és tizenhárom éves kislány valami színes papírokat hajtogatnak (Origami), közben egy segédkönyvbe nézegetnek.

II. FIÚ: Nem lehetne az ünnepek után...?

FELESÉG: Nem lehet...

II. FIÚ: Mi a fenének vállaltad épp most?

FELESÉG: A pénz miatt.

II. FIÚ: Nem válaszolnál kimerítőbben?

FELESÉG: Dolgozom... nem látod...

II. FIÚ: Megyünk a tatához, vagy nem megyünk?

FELESÉG (egy pillanatra abbahagyja a munkát, dermesztő nyugalommal beszél): Én ezt a munkát az ünnepekre vállaltam, be kell fejeznem, tehát nem mehetek, ami nem jelenti azt, hogy neked is itt kell kupo-rognod: tessék — ülj autóbuszra, és menj.

II. FIÚ: A gyerekeknek is...

FELESÉG: Ebben a nyirkos, hideg időben nem mehetnek abba a jégverembe.

7.

Belső, nappal.

Az autóbuszállomással szemben egy büfében forralt pálinkát iszik az állatorvos (a II. FIÚ).

8.

Külső, alkonyatkor.

A II. FIÚ az utasok között. Nagy tolongás, végre beszáll ő is a buszba.

9.

Belső, este.

A konyhában a MOSTOHA burgonyát hámoz, az asztalnál a BARÁTNŐ ül, és cigarettázik.

10.

Belső, este.

APA az istállóban tevékenykedik, III. FIÚ áll, és nézi.

III. FIÚ: Nem szeretném, ha félreértené, de nekem ez a félmegoldás nem nagyon tetszik...

APA: Milyen félmegoldás?

III. FIÚ: Hogy megnősült anyám halála után...

APA: Ez az én dolgom. Másként nem tehettem... Hát tehozzád szálladjak a piszkos gatyáimmal, vagy Lacihoz, nyolcvan-száz kilométerre, hogy kimossátok? Meg ki főzne rám most? Meg ki viselné a jószágnak is gondját, míg a határban vagyok? Na, kivele? Hadd halljam!

III. FIÚ: Abba kellett volna már régen hagynia, apám. Lássá be!

APA: A munkát, mi? ... Hát azt nem lehetett abbahagyni eddig.

III. FIÚ: És most lehet?

APA: Most se lehet, ha nem segítesz.

III. FIÚ: Jöjjelek haza, és legyenek paraszt?

APA: Annyira hülye te nem lennél.

11.

Belső, nappal.

APA és III. FIÚ a magtárban. Apa bekapcsolja a kalapácsos darálót, aztán megemel egy zsákot, de abban a pillanatban arca eltorzul a fájdalomtól, a zsák visszazuhan a magtár betonpadlójára. A zsák szája lassan megnyílik, a mag ömlik belőle.

12.

Belső, este.

A MOSTOHA készíti a nagy, családi asztalt a vacsorához; sürgölődik, tesz-vesz. APA, II. FIÚ, III. FIÚ távolabb állnak, pálinkát iddogálnak, a BARÁTNŐ oldalt fordulva az asztal mellett ül, és cigarettázik. Egy

nagy, gőzölgő levesestállal most a konyhából bejön egy csöcsös-faros, kemény húsú panasztlány. II. FIÚ és III. FIÚ jól megnézi magának. A lány kimegy az anyja után a konyhába, és mosolyog.

13.

Belső, este.

Az I. FIÚ olajos-kenőcsös overálban áll a mosdótál előtt. A MOSTOHA meleg vizet önt neki. Mosdani kezd.

14.

Belső, este.

Vacsora. Mindenki az asztalnál ül, csak a MOSTOHA vonult félre, ölében a tányérvál. Kínos csend.

III. FIÚ: Hát Verka néninek nem jó a társaságunk?

(Csend)

MOSTOHA: Ááááá... Csak most nem rég csináltattam a fogaimat, és nem szeretem, ha mások is nézik, milyen kínlódva eszek... Sehogyan se tudok hozzájuk szokni... Ez, mi, itt elől mind műfog...

15.

Belső, este.

Késő van, a vacsorának régen vége. A férfiak bort isznak az asztalnál, a BARÁTNŐ kicsit távolabb húzódott, egyik kezében pohár, a másikban cigareta.

16.

Belső, éjjel.

APA részegen borul az asztalra.

I. FIÚ: Le kell fektetni...

MOSTOHA: Csak a fekhelyet...

Kimegy a konyhába, egy vaságyra néhány nylonzsákot terít. Könnyen kivethető a gyár neve, amely a műtrágyát gyártotta.

APÁT kivezetik. Senki se lázad a műtrágyászsákok ellen.

APA takarója néhány régi, rongyos kabát.

Az ágy elé oda kerül a lavór is — fej iránt.

17.

Belső-külső, éjjel.

A férfiak tovább isznak, a BARÁTNŐ kimegy, de abban a pillanatban, ahogy kilép, kintről kutyaugatás, sikoltás hallatszik. A férfiak nevetnek.
III. FIÚ karjába szalad az ijedt lány. A fiatalember kivezeti.

18.

Külső, éjjel.

Morgó kutyáktól kísérve mennek a klozett felé. Egy gyér égő a ház faláról ad valami világosságot.

BARÁTNŐ: Miért engedték szabadon ezeket a vadállatokat?

III. FIÚ: Ezek házőrzők, ilyenkor szabadon engedik őket.

BARÁTNŐ: De nem bántanak, ugye?

III. FIÚ: Azt hiszem — nem ...

BARÁTNŐ: Te, milyen az a klozett? Tiszta?

III. FIÚ: Olyan, mint a tisztaszoba ...

BARÁTNŐ: Akkor nyitva hagyom az ajtót, jó ...

III. FIÚ: Jó ...

A lány bemegy a klozettbe, a fiú kint fordít hátat a fénynek. Lassan gombolkozik stb. Belülről (a W.C.-ből) is hasonló neszek.

BARÁTNŐ: Egy kicsit becsíptem ...

III. FIÚ: Azt itt nem nehéz ...

BARÁTNŐ: Te, tudod, nekem egyre jobban tetszik itt ...

III. FIÚ: Romantikus ...

BARÁTNŐ: Nagyon izgalmas ... meg romantikus is ...

19.

Belső, éjjel.

A „tisztaszobában”. A BARÁTNŐ áttetsző hálójában, gémberegett láb-bal áll egy valamilyen családi portré előtt, aztán átsétál egy agyontömött ún. közös fényképrámához.

BARÁTNŐ: Ezek kik?

A fiatalember fekszik, nagyon álmos, csak szeme sarkából kísérli meg elérni a barátnőjét.

III. FIÚ: Hóttak ... azt hiszem ...

BARÁTNŐ: Te senkit se ismeresz itt ezeken a képeken?

III. FIÚ: Mind Madam Tussot-é ...

BARÁTNŐ kellei magát, odafekszik mellé: Nagyon nehéz vagy ma este? Jöjjenek együtt *félni* veled?

III. FIÚ: Itt, ezen a helyen ravataloztuk fel szegény anyámat... Ha tudnád ...

20.

Külső, reggel.

Disznóól. Éhesen visító disznók. Apa beönti a moslékot. Mellette áll a középső és a legfiatalabb fia.

II. FIÚ: Azt az öreg ártányt leszállította?

APA: Levágtuk a kukoricatörőknek.

III. FIÚ: Még mindig azok a törökök jönnek?

APA: Azok. De jövőre már azok se...

II. FIÚ: Azok nem eszik a disznóhúst!

APA: Verka nénéd vett egy csomó birka-faggyút hozzá. Nem szóltak azok egy szót se, csak ették...

21.

Belső, reggel.

A konyhában forralt bort isznak.

MOSTOHA: Na, ízlik?

Csend. Kortyolgatnak.

MOSTOHA: Csak székfűszeg hiányzik belőle... egy kiskanálnyi...

APA: Meg van ez fűszerezve...

A MOSTOHA LÁNYA: Hát Kálmánék mit isznak most?

MOSTOHA: Itthon lesznek karácsonyra, isznak akkor ők is forralt bort meg mindent...

I. FIÚ: Lesz itt akkor dinomdánom... mint mindig, ha jönnek... (a BARÁTNŐHÖZ) Na, ígyál, „ángyi”, úgylis csak kókadozol...

BARÁTNŐ: Köszí szépen... Majd csak feltalálom magam lassan...

APA: Az lesz a csoda! Én hetven éve nem találom fel magam itt sehogy se... (Nevetnek)

BARÁTNŐ: Hát mi az, ami téveszti?

APA: A föld!

BARÁTNŐ: De hisz ez eléggé sirna...

APA: Az a baja. Sík és mégis tévelyegsz rajta. Ide figyelj, húgom, látod, én ezért a darab földért, amit ma úgy is becéznek, hogy maximum, én ezért legalább hatvan esztendő óta küszködtem... És most? Na és most? Most mi lesz?

III. FIÚ: Neki panaszkodsz?

APA: Mert látod, húgom, ez az én nagynevű fiam...

III. FIÚ: Én elmegyek a Novákhoz meg a Radlovačkíhoz is! Ne ezen múljék! De ne panaszkodjon utcahosszat a sorsára, a hálátlan fiaira, apám!!!

APA: A fiaimra, mi? A fiaimra?

APA nézi könnybe lábadt szemmel a poharát, aztán minden erejét beleadva a földhöz vágja, hogy apró darabokra török.

22.

Belső, nappal.

Ugyanabban a konyhában a falu dobosa veszetten dobol.

DOBOS: Figyelem, figyelem! A falu polgárainak tudtára adatik, hogy a helyi ELŐRE Jابدارúgó csapat és a tordai Dózsa ma délután... hogy a műtrágyaigénylők legkésőbb holnap reggel nyolc óráig... hogy Makra János Kiss Ferenc utcai háza, egész telek, és 14 lánca nagykaszállói első osztályú földje örök áron eladó... utána tánc!!!

23.

Külső, nappal.

APA kilép a kiskapun, a ház homlokzatára feltűzi a zászlót, abban a pillanatban a fogat kikanyarodik az udvarból, APA csak fel lép a szekérre, és elmegy valahova a szemerkélő esőben.

24.

Belső, nappal.

A nagy, mindenes éléskamrában. A MOSTOHA LÁNYA egy széken áll, pipiskedik: egy pár kolbászt akar leemelni a hosszú, alaposan megrakott rúdról. III. FIÚ hátulról „segíti”, kemény farát simogatja, szorongatja.

25.

Belső, nappal.

Ugyanabban az éléskamrában, a burgonyacsomón pásztorjelenet. A burgonya közül előbúvik egy varangy. A kamera most az ajtót fogja, ahogy hirtelen becsukódik, egy másodpercre látni a MOSTOHA arcát.

26.

Belső, nappal.

OLINKÁNÁL, a szlovák lánynál az istállóban ellési jelenet. II. FIÚ, vagyis az ÁLLATORVOS szívvel-lélekkel segédkezik az ellés körül. OLINKA teljesen megzavarodva, idegesen topog az istállóajtóban. A következő jelenetben szlovákul folyik a beszéd.

II. FIÚ: Hívjon valakit a szomszédból!

OLINKA: De kit?

II. FIÚ: Akkor jöjjön ide, és segítsen maga!!!

OLINKA: Én félek, én nem tudom... nem merem!!!

II. FIÚ: Hívjon bárkit, de gyorsan!!!

Belép a III. FIÚ (magyarul):

III. FIÚ: Na, hol feszítsem?

II. FIÚ: Ide, itt emeld meg, bassza meg a kisiskés ezt az ünnepi bornyút!!!

OLINKA (szlovákul): Menjek?

III. FIÚ: Fogja meg az én derekamat, és segítsen húzni!!!

27.

Belső, nappal.

OLINKA konyhájában. Az ÁLLATORVOS az asztalnál ül, pálinkázik. III. FIÚ elpilledten hever egy szőttesekkel díszített, leterített priccsen, csak néha-néha sandít a társalgókra.

OLINKA: Láttam, hogy hazajött... az autóbuszon... akkor eszembe jutott, amikor... jaj de ideges vagyok még mindig, egy pillanatra úgy tűnt...

28.

Belső, nappal.

Az istállóban, az a jelenet, amikor az ÁLLATORVOS kifelé húzza a borjút, csak most fordítva: mintha tolná vissza a tehénbe.

29.

Belső, nappal.

OLINKA konyhájában. (Hol szerbül, hol szlovákul beszélnek).

III. FIÚ: Maga micsoda?

OLINKA: Pszichológus. Ipari pszichológiát végeztem Prágában, két évig dolgoztam Mlada Boleslávban... hazajöttem, itthon meg nincs helyem...

III. FIÚ: Majd ha én befejeztem a munkámat, akkor magán a sor?

OLINKA: Mit mond?

II. FIÚ: Nagy ember az öcsém. Szaktekintély a rosszul működő üzemek felszámolásában. Politikai és közgazdasági híresség!!!

III. FIÚ: Azt is mondd meg neki, hogy géniusz vagyok! *Ja geniye!!!*

OLINKA jóízűen, hosszan kacag.

30.

Külső, késő délután.

III. FIÚ megy az utcán, csak nagy ritkán találkozik valakivel, köszön. Egy ember ül a sárban, sehogy se tud talpra állni. Meglátja a fiatalembert, kérőn nyújtja felé a kezét. Ez továbbmegy.

31.

Külső, késő délután.

APA a szekéren, valami nyolcdarabbal takarózik, a lovak gyúrják a sarat. A kocsi megáll. III. FIÚ felszáll APA mellé. A kocsi tovább vánszorog a sárban.

32.

Belső, este.

Falusi kocsmá. Egy cigány nyekereg valamit. A kocsmában alig néhányan. APA és legfiatalabb fia valami töményt iszik. A cigány asztalukhoz jön.

CIGÁNY: Hát hazajött? Apjához jött?

III. FIÚ: Hogy van, Jami bácsi? Még mindig vakerol?

CIGÁNY: Amíg bírom... Na, azt elhúznám, hogy Nincsen annyi tenger csillag az égen... apja nótája!!!

APA: Majd ha én mondom, Jáncsi!!!

CIGÁNY: Csak azt akartam mondani, hogy a Bandi ott dolgozik a rádió-nál, amióta elment, egy büdös sort nem írt, pedig apja voltam apja helyett, anyja anyja helyett!!!

III. FIÚ: És én most mit csináljak? Írjak helyette?

CIGÁNY: Nem... csak eszembe jutott, hogy osztálytársak voltatok... voltak... Na megyek, ha nem kell a Nincsen annyi...

APA: Nem kell még...

33.

Belső, éjjel.

A tisztaszobában. A BARÁTNŐ hosszan nézi az egérfogót. Felkel az ágyból, az egyik szekrényben hosszan keresgél.

Valaki lassan kinyitja az ajtót, és eloltja a villanyt.

34.

Belső, nappal.

A MOSTOHA burgonyát hámoz, a konyhaasztalnál a BARÁTNŐ ül, cigarettázik.

MOSTOHA: És... máikor kelnek egybe?

BARÁTNŐ: Nem döntöttünk még.

MOSTOHA: Maga már nem olyan nagyon fiatal...

BARÁTNŐ: Huszonöt.

MOSTOHA: Én tizenhét éves voltam, amikor Ilonkát szültem. Rá egy évre jött Kálmán...

BARÁTNŐ: Hát ezt a lányát hogy hívják?

MOSTOHA: Zsófiika. Ezt csak megosinálta az apja, aztán elváltunk. Menni akart ő is, szegénykém, a testvérjeivel ki, de aztán csak elállt az úttól: állandóan fáj a feje. Az orvosok nem mondanak semmit...

BARÁTNŐ: Volt már férjnél?

MOSTOHA: Ez az, amíg férjnél volt, semmi baja nem volt, most meg, amilyen kemény húsú, olyan kólikás. Na és, maga?

BARÁTNŐ: Nekem nem fáj a fejem, pedig nem vagyok kemény húsú.

MOSTOHA: Mondok én magának valamit! De el ne mondja senkinek. Látja, én férjhez mentem ehhez a vénemberhez, olyan údós vagyok, mint a legidősebb fia, szóval: vénember. És képzelje, a tavasszal ott találom az egyik kapáslányal a kukorica közt. Ennek sohase elég, a fene a fajtáját, kan ez, úgy is döglök meg!!!

BARÁTNŐ: És Zsófiika? Miért nem megy férjhez megint?

ZSÓFIKA az ajtóban áll, hallotta a beszélgetést.

ZSÓFIKA: Nem kell engem féltetni, nem a maga gondja az!

35.

Külső-beelső, nappal.

OLINKA udvarában. Az ÁLLATORVOS hosszan nézegeti a baromfit, OLINKA kötényéből eteti a sok szányaast.

OLINKA: alig várom, hogy hazajöjjenek. Én elszoktam a falusi étlettől, hiába...

II. FIÚ: Hogy tojnak?

OLINKA: A tyúkok? Hát én nem is tudom... A múltkor fogtam egy tyúkot, anya aztán nagyon lefordott: hogy tele volt tojással... Nem értek hozzá és kész!!!

II. FIÚ: Meg kell tapintani benne a tojást.

OLINKA: Könnyű azt mondani egy állatorvosnak...

II. FIÚ: De hisz ezt minden háziasszony tudja...

OLINKA: Én nem tudom!!!

II. FIÚ: Akkor most megtanulja!

OLINKA: Nem akarom megtanulni.

II. FIÚ: Na, ne féljen, jöjjön már közelebb...

Az ÁLLATORVOS az ólban fog egy tyúkot, OLINKA odamerészkedik hozzá, a férfi előbb egyedül tapintja meg a tyúkot, aztán odavonja OLINKA kezét is.

II. FIÚ: Na, itt... itt... érzi?... Nem érzi?... Adja csak a kezét... na, ne nevéssen... ez tyúktojás... na... ne nevéssen!!!

OLINKA egyre vidámabban és egyben izgatótabban nevet, aztán kiszalad az ólból, kezéből hull a sok pühe.

36.

Belső, nappal.

I. FIÚ házában, a szobában. A tv-n ökölvívómeccs. I. FIÚ komoran nézi a meccset, oldalát a fia viszont őt nézi kérlelően, megbánón.

GYEREK: Apám...

I. FIÚ: Hagyj békén... mi már megtárgyaltuk. Vagy nem?
GYEREK: Csak azt mondd meg: most mit csináljak?
I. FIÚ: Akaszd fel magad, vagy mit tudom én...
GYEREK: Fel is akaszthatom magam...
I. FIÚ: Rajta!!! Rajta!!!
GYEREK: A kurva gyorsítás miatt, meg a statisztika miatt.
I. FIÚ: Meg a többi apróság miatt!!!
GYEREK: Miért nem ítézed el, hogy menjek inasnak hozzátok?
I. FIÚ: Milyen inasnak?
GYEREK: Például — autómechanikusnak.
I. FIÚ: Például? Mert neked olyan mindegy...
Az egész jelenet alatt ökölvívás-jelenetek.

37.

Belső, este.

A vadászegyesületben. Olyan klubszerű helyiség, harminc-negyven férfi iddögál, beszélget Vajdaság minden nyelvén.

III. FIÚ belép, zavartan néz körül. Odalépdél a söntéshez.

III. FIÚ: Radlovački itt van?

PINCÉR: Itt volt... Itt van valahol... Hé, Pejački! Hé... Nem tudod, hova tűnt Radlovački?

PEJAČKI: Füttyenteni ment. Egy kis türelem...

PINCÉR: Ez az ember keresi!

RADLOVAČKI: Ki keres engem?

III. FIÚ: Én!

RADLOVAČKI: Te... hallod-e... Te...

III. FIÚ: Persze, hogy én vagyok!

RADLOVAČKI: A kikésít! Emberek, emberek!!! Nem is látjátok, ki jött hozzánk?!!!! Fel se ismeritek... Megöleli, szorongatja kezét, helyyel kínálja.

38.

Belső, éjjel.

A vadászegyesületben. Alaposan elázott a vadásznép.

RADLOVAČKI: ... Hanem, hallod-e, pajtás?! Nem valami „intervenció” ügyben kerestél te fel engem?

III. FIÚ: Miféle intervenció?

RADLOVAČKI: Mert... az öreged, ha összefutunk az utcán, mindig veled fenyegetőzök. Hogy: így, meg úgy elhúzod a nótámat, ha hazajössz...

III. FIÚ: Szenilis az öreg.

RADLOVAČKI: De igaza van. Én, sajna, nem segíthetek rajta, a földjét az adójáért se vehetjük át tőle... a BEGEJ nincs abban a helyzetben... Tetejében az apád nem az egyetlen kivénhedt, magával tehetetlen paraszt a faluban... A barázdában hullnak el, az eke után baktatva... Nincs pénzünk se a földjükre, se rájuk... Áááá... most hallgatsz?

III. FIÚ: Hát kérlek, itt rendszerbeli megoldásra van szükség!
RADLOVAČKI: Rendszerbeli megoldás? Hát jó... Te tudod, mi kell!
Te mindenképpen tudod... Hanem: jössz velünk holnap körvadászatra? ... Jössz! Jössz!!!
III. FIÚ: Megyek... ha így mondd... Megyek!
RADLOVAČKI: Milun! Hozz már valamit az asztalra...

39.

Belső-külső, reggel.

APA az istállóban ganét rak a talicskára. Nagy nehezen megemeli, igyekszik vele kifelé. KINT: APA arcán megjelenik az a fájdalmas görcs: rábukik a trágyára.
Közeliép: APA arca a trágyában.

40.

Belső, nappal.

OLINKA istállójában.
OLINKA feji a tehenet, a tej véres. Dühében hátralöttyinti a fejőfazekát: a tej az ÁLLATORVOS arcába csapódik.
II. FIÚ: Ezt a borjat még én csináltam!!!
OLINKA nagyot nevet.
OLINKA: Hát ilyet is tudsz?
II. FIÚ: Nem hiszed?

41.

Külső-belső, nappal.

Az Állatorvosi Állomás előtt. OLINKA és az ÁLLATORVOS nagy léptekkel közelednek.
ÁLLATORVOS: Itt dolgoztam én majdnem tíz évig...
OLINKA: Csináltad a bocilkat.
ÁLLATORVOS: Heréltem a csödöröket. (Herélési jelenet)
OLINKA: Ez inkább női munka, nemde?
ÁLLATORVOS: Igen...
Ismét herélési jelenet: fiatal bikán végzi a műtétet.
ÁLLATORVOS: Persze: női munkának felelne meg leginkább! Bemennék egy sötét, istállószerű helyiségbe. Áttűnésben: az ÁLLATORVOS mesterséges megtermékenyítést végez egy tehénnél.
Hirtelen vágással: OLINKA két bikatökört tart a kezében, az ÁLLATORVOS valami resóval próbálkozik, lábos, hagyma a közelben.
Áttűnésben: jóízűen esznek. Valahol egy bika veszetten bög.

42.

Külső-belső, délután.

APA szekéren közelít. Falusi utca, sár, nyakig érő. Szítál az eső.
A kocsmá előtt megáll a kocsi, APA leszáll, a lovakat letakarja, aztán beközelít: belép a kocsmába.

43.

Belső, délután.

APA és legfiatalabb fia iszogatnak.

APA: Szóval: nem vagy valami nagy madánijesztő neki?

III. FIÚ: Nem.

APA: Majd megfircangoltatod, hogy megemlegeti...

III. FIÚ: Vadászni hívtak...

APA: A seggedet is kinyalják most...

III. FIÚ: Hát... az nem olyan nagyon biztos... hanem: mi van otthon?

APA: Omlik a vakolat... nagyfene ház az, nem nekünk való, meg átkozott is...

III. FIÚ: Anyám is ezt mondta... de... mi van a lánnyal?

APA: A nagylánnyal?

44.

Külső, délután.

Kopasz, lélektelen falusi kent a ház mögött.

A BARÁTNŐ önfeledten sétál a kopár, csupasz fák között. Egy kerti szerszámósházikónál megáll, hosszan nézi az omladozó falakat. A cserepek alól valami rozsdás sarlót emel ki, aztán kaszaélt, a kaszaéllel egy fakó, elrongyolódott papírdarab is kihullik. Régiest betűkkel alig olvashatóan ez látszik:

„Gyula fiamnak 200 kiló lisztet... József elvitt egy kocsi derek kendermagot...”

45.

Belső-külső, éjjel.

A Nincsen annyi tengercsillag... c. dal nyekergő előadásban bejön még az előző képnél.

APA, FIÚ, kocsmá. Teljesen „ázottak” mindketten. Asztalukhoz nagy, nehéz léptekkel beközelít egy harcsabajszú öreg paraszt.

ÖREG: Hadd nézzelek meg jól...

III. FIÚ: Mire való az?

ÖREG: Hogy apád fia vagy-e?

APA: Akkor rossz helyen nézed!!!

ÖREG: Mert ha apád fia vagy, akkor hasznodat látjuk!
III. FIÚ: Na, menjünk, apám...
APA: Hasznát látod, Fésűs komám, hamarosan hasznát látod.
Felállnak, üveglábakon ki.
Az eső esik, szitál szakadatlan.
Lassan felkászolódnak a szekérre, a lovak maguktól indulnak.
Szinte egyszerre borulnak hátra az ülésen, el is alszanak.
A lovak gyúrják lábaikkal a mély bánáti sarat.

46.

Külső, éjjel.

A lovak párolgó teste fel-feltűnik az éjszakában. A kocsin alszanak az „ázottak”. Most már valóban ázottak.

47.

Külső, kora reggel.

A szekér bekanyarodik a lebontott tanya elé, az udvarra.
A lovak megállnak. APA felérez, körülnéz, megborzong, aztán felrázza a fiát.
APA: Kihoztak a tanyára bennünket...
III. FIÚ: Maga is aludt?
APA: Ezek a lovak megfáznak... na gyerünk, szállj le...

48.

Külső-belső, reggel.

A tanyából csak egy fészker maradt meg, apa bevezeti a lovakat, tüzet gyújt, valami száraz rongydarabbal lecsutakolja az ázott méneket.
Végül mindketten a tűz mellé kuporodnak.
APA: Te nem is láttad, amióta lebontottuk?
III. FIÚ: Nemet int a fejével.
APA: Hogy mi ütött beléjük...
III. FIÚ: Hazajöttek. Ők is.
APA: Bőrig áztam...
APA: Összebb húzza magát a gúnyát. Mindketten hallgatnak.

49.

Külső, nappal.

APA felszáll a kocsira, fia a fészker előtt áll.
APA: Szóval: maradsz?
A fia bólint.

A szekér kikanyarodik a tanyaudvarról.

A legény odasétál az ártézi kúthoz, megnyitja a csapot, nézi a vizet, ahogy folyik, aztán odahajol a csőhöz, és hosszan isziük.

50.

Külső, nappal.

A fiatalember le-fel sétál. Ógyeleg a puszta tanyaudvaron.

Tekintete a szomszéd tanya felé vetődik.

A szomszéd tanya alig két-háromszáz méternyire van tőle. Egy asszony áll a ház előtt, három gyerek szaladgál körülötte. Az asszony mozdulatlanul áll, valószínűleg a különös jövevényt nézi.

A fiatalember elindul a szomszéd tanya felé.

Ahogy közeledik, egyre kivehetőbb az asszony arca: kedves, kicsit bánatos tekintetű fiatalasszony, kezét mellén összekulcsolta.

FLORIKA: Megjött az elveszett ember... Na, nem ismered meg? Elfelejtettél?

A fiatalember némán áll az asszony előtt, fürkészően nézi az arcát.

FLORIKA: Csupa víz vagy... Na gyere be...

III. FIÚ: Florika...

FLORIKA: Na, gyere be, száritkozz meg...

A gyerekek időközben anyjuk szoknyája köré-mögé bújtak: egy négyéves kislány, öt-hatéves kislány és egy nyolcéves nagyobb lányka.

A fiatalember arca lassan felderül:

III. FIÚ: Florika?

Az asszony elneveti magát, és bólint.

FLORIKA: Elfelejtettél románul? Én még kicsit tudok magyarul...

III. FIÚ: Igen, elfelejtettem. Téged is... majdnem...

51.

Külső, nappal.

A legidősebb fiúnál az udvaron. I. FIÚ egy divatos vaskaput hegeszt, mellette a falnak dőlve áll a fia. Néha segíteni próbál apjának, de az szűrő tekintettel utasítja el.

GYEREK: Azért mégse vagyok rablógyilkos...

I. FIÚ: De az leszel. Előbb-utóbb az leszel.

GYEREK: Mért szeretnéd oly nagyon, hogy az legyek?

I. FIÚ: Szeretem, vagy nem, az leszel, ez már holtbiztos.

GYEREK: És te? Te mi vagy?

I. FIÚ: Hallod-e, a kutya istenit! Hallod-e: fogd be azt a piszkos pofádat, vagy kitöröm a nyakad! Hogy beszélsz te velem? A kutya szentségedet neked!!! Mit képzelsz, te taknyos? Melózik itt, mint a hülye éjjel-nappal, küldöm az úrfinak Zentára a pénzt, ő meg jön itt a hat-nyolc évesével, akkor én boruljak le elé, kérjek tőle bocsánatot!!! Hát ide figyelj, ifjúúr: vagy ember lesz belőled, kijavítod azokat a jegyeket fél-évre, vagy még a fészkes fenébe, hogy ne is lássalak!!! Értem???

GYEREK: Apám, én szakmát szeretnék tanulni!!!

I. FIÚ: *Például autóméchanikus-szakmát!*

GYEREK: Apám, érts meg egy kicsit . . .

I. FIÚ: Amít mondtam, megmondtam. Ha nem akarsz tanulni: tessék: menj öregapádhoz, legyél paraszt, úgy sincs kire hagynia a földet.

GYEREK: Paraszt nem leszek. Megyek vissza Zentána és kész. Félévre színötös leszek!

52.

Külső, nappal.

APA a szekéren. A szekér befordul az udvarra a faluban.

APA teljesen összegörnyedve, mozdulatlanul ül a kocsin, az udvar közepén megáll a fogat. APA nem mozdul. A MOSTOHA becsukja a nagykaput, aztán felfigyel APÁRA, futva jön a kocsihoz. APA lehunyt szemmel ül mozdulatlanul: nagyon öreg, nagyon megtört, nagyon beteg.

Időközben kijön ZSÓFIKA is: lesegítik a kocsiról a félholt embert, aki lassan fölnyijta szemét.

APA: A lovakat . . .

MOSTOHA: Majd kifogjuk, csak téged ágyba tegyünk . . .

APA: Lecsutakoljni . . . a lovakat . . .

53.

Belső, nappal.

FLORIKÁNÁL a szobában, III. FIÚ cókókja a kemencén szárad, rajta nagy, lötyögő ruha. A padkán ül, és mosolyog. A kisfiú mellette ül, és nézi, le nem veszi róla tekintetét. A két kislány viszont állandóan az anyjuk nyomában. Az néha megdorgálja őket, de mit se ér, állandóan nyomában vannak, vagy inkább: láb alatt.

FLORIKA: És . . . hol, merre vagy?

III. FIÚ: Hát nem tudod?

FLORIKA: Na igen . . . apád, vagy a bátyád, az állatorvos említette . . .

III. FIÚ: Laci?

FLORIKA: Igen, az állatorvos. Amíg itthon volt, sűrűn kijárt hozzánk. Hallom, házat épített Zrenjaninban.

III. FIÚ: Én is úgy hallottam.

FLORIKA: Hát nem jársz hozzá?

III. FIÚ: Hat-hét éve nem jártam enrefelé.

FLORIKA: No, igyál!

A fiatalember elveszi tőle a bögrét, beleszagol, aztán köhögni kezd. Flonika nevet. A gyerekek is nevetnek.

FLORIKA A forralt pálinkát nem szagulatják, isszák! Ne szuszogj, amikor iszol . . .

54.

Külső, estefelé.

A fiatalember a lötyögő nagy ruhában, csúszkálva halad át a tanya-udvaron: mindkét kezében moslékos veder.

FLORIKA szalmát húz horoggal a kazalból.

55.

Belső, este.

Istálló, gyenge fényű viharlámpa a falon. Két jó, két tehén. FLORIKA eteti, tömi a sarokban elkerített kacsákat. A fiatalember, karján a kislíúval, az istállóajtóban áll.

FLORIKA: Meddig maradsz?

III. FIÚ: Nem tudom. Hol van az öreg Vingil bácsi?

FLORIKA: Apám tavaly nyáron meghalt. Lebukott a herevágóról... Összedarabolta a kasza...

III. FIÚ: Nem félsz itt kint egyedül?

FLORIKA: A nagybácsim itt volt... hazament az ünnepekre. És kitől félnék? Ki jár erre ebben a sárban-esőben?

III. FIÚ: Például: ÉN!!!

Nevetnek.

III. FIÚ: A férjed?

FLORIKA: Megnősült tavaly Nikollincin... Tavaly, vagy tavalyelőtt? Így valahogy...

III. FIÚ: Te, tudod, mennyit bőgtem, mikor férjhez adtak?

Áttűnésben: két ijedt gyerek, körülöttük a tomboló násznép. A két ijedt gyerek: egy kislíú — a vőlegény és egy kislány — a menyasszony; román lakodalom, agyhasogatóan hangos román népi muzsika.

56.

Belső, este.

Anya és a gyerekek a megvetett ágy előtt imádkoznak.

57.

Belső, éjjel.

A férfi egy kádban fürdik, FLORIKA a hátát mossa.

58.

Belső, éjjel.

Mindketten a kádban. Csodálattal nézik egymást. Egyetlen szó nem esik közöttük, csak a víz locsogása hallatszik és ahogy a kutya odakint néha-néha vakkant.

59.

Belső, reggel.

APA nagy nehezen felül az ágyban. Sehol senki, csak valami zúgó, erősödő-halkuló zaj: ezt hallja, ez van a fejében, a lényében. Egyszerre csend! APA halkán beszél:

APA: Az lenne a legegyszerűbb: mindegyikötök elküldi a maga harminc ezresét havonta és kész! Én nem megyek többet a határba, „nyugdíjas” vagyok és kész. És... akkor én hiába éltem. Mi marad megettem? Parlag. Én élek és a földem parlagom marad. Megy vissza a fenébe minden... Hiába éltem. Pedig ha évente adnának harminc méter kukoricát, húsz méter búzát, negyven méter zabot-árpát... És a saját földem teremné meg nekik a hússzorosát, a saját földem etetné-ütatna... (A zúgás ismét jelentkezik. APA tovább beszél, de hangja elveszlik. Egyszer csak a falu dobosát látjuk az ágyban, az beszél, a dob pereg.)

60.

Külső, nappal.

III. FIÚ gumicsizmában rója az utcát, kezében a cipőjét viszi.

61.

Nappal, külső.

APA jön az utcám nehézkes, bizonytalan léptekkel. Neki-nelkidől a falnak-kerítésnek, meg-megáll.

A legfiatalabb fiát találja maga előtt, ahogy fölneéz.

III. FIÚ: Megyek Novákhoz.

APA: Az jövevény, attól félek.

III. FIÚ: Most én vagyok a VENDÉG!!! Majd én beszélek! Nem térhet ki előlem.

APA: Radovački elküldte a puskát...

III. FIÚ: Jó ember, de nem segíthet.

APA: Nem kell a föld, én csak ezt tudom. Na: ústen vi led.

APA továbbmegy, meg-megroggyanva halad a sáros utcán.

III. FIÚ: Apám!!! A puskát vissza kell küldeni!!!

62.

Külső, nappal.

Kertes ház, előtte néhány ciprusbokor, borostyán. A fiatalember végre meglesi a csengőt egy kerítésoszlop belső oldalán. Becsönget.

Kinyílik egy ablak — negyvenes asszony hajol ki rajta.

NOVÁKNÉ: Tessék, kit keres?

III. FIÚ: A férjedet, Etus!

NOVÁKNÉ: Te jó ég, te jó ég!!! Várj, mindjárt nyitom... Eltűnik az ablakból, aztán ajtót nyit, és szívélyesen kezel a jövevényel.

NOVÁKNÉ: Úgy megemberesedtél, te, nem is ismertelek fel. Na, kerülj beljebb!!! Mikor jöttél?

63.

Belső, délután.

A MOSTOHA az edényt törölgeti, a BARÁTNŐ a konyhaasztalnál cigarettázik. Hosszú csend.

MOSTOHA: Szereti a feketét? Én el is felejtettem megkérdezni...

BARÁTNŐ: Jaj, ha volna... igazán nagyon kedves!!! Három napja nem ittam feketét... tudja, hogy van, ha valaki megszokta...

MOSTOHA: Nálunk meg nem szokás, csak a gyerekeim, ha jönnek, azoknak tartok itthon egy kicsit. Azok is rászoktak ott kint, aztán ha hazajönnek, jó napot helyett mindjárt a feketét kérik.

BARÁTNŐ: Maga se issza?

MOSTOHA: Tudja, próbáltam, de úgy megzavarja a gyomromat, hogy egy hétig kamillateán élek aztán. Ááááá, nem nekünk való az, higgye el! Nézze, ott a bögre, abban a dobozban a kávé, a cukor, főzze meg maga a szája íze szerint...

BARÁTNŐ: Zsófikának is tegyek fel?

ZSÓFIKA: Hagyjon engem békén, jó?!!!

MOSTOHA: Ne hepciáskodj, Zsófi! Mi bajod vele?

ZSÓFIKA: Két napja nincs itthon az ura, vagy micsodája, és csak hallgat, meg engem itatna kávéval...

64.

Külső, nappal.

Az utcán APA és egy nála valamivel idősebb ember egymásnak esik: öregesen, de kitartóan verekszenek; csupa lihegés, hosszú szoritások, pihenések, de a verekedés kegyetlenül tovább tart, egyre tovább. Már mindkettejük orrából-szájából folyik a vér, de csak fújtatnak, és újra roharnak. Szánalmas, néha groteszk, de inkább végtelenül szomorú kép ez. Aggastyánok harca. Végül mind a ketten fekvé maradnak az utca sarában, de még mindig nem engedik egymást.

65.

Belső, nappal.

A MOSTOHA mossa az öreg harcos arcát. Körülötte a két fiatalasszony és az ÁLLATORVOS. Csend.

II. FIÚ: Csúnya egy csíhi-puhi volt ez, apám...

APA: Megkapta a magáét.

MOSTOHA: Te is...

II. FIÚ: Mit vétett magának Mihály bátyám? De meg hát mégis az édesbátyja apámnak!

APA: Megkapta a magáét!!!

II. FIÚ: Min vesztek össze?

APA: Megsértett...

II. FIÚ: Mit mondott?

APA: Megsértett!!!

II. FIÚ: Mégis, csak mondott valamit.

APA: Mondott.

II. FIÚ: Mit mondott?

APA: Valamit... mit tudom én már, mit. Valamit.

II. FIÚ: Nem emlékszik rá... Mihály bátyám se emlékszik.

APA: Megkapta a magáét, ezt nem felejtí el...

66.

Belső, este.

Novákék házában a nappali szoba. Ízléstelenül összehordott drága bútor, minden tiszta, ragyog, de a giccs ott lapul szinte minden sarokban. Az asztalon néhány üveg drága ital, szódaszifon, citromszeletek, jég-mozsár stb.

NOVÁK: Amióta idekerültem, állandóan gyűjtöm ezeket a régi dolgokat. Tudja, hogy van: mindenkinek van valami hobbyja. Az enyém ez. Meg így valahogy megismertem az embereket is.

III. FIÚ: Nehéz még ez, Novák elvtárs. Ugye, nehéz?

NOVÁK: Nézze, a bizalmat mindenhol nehezen szerzi az ember.

III. FIÚ: De ezek nehezek. Mint a réti sár.

NOVÁK: Tudni kell járni benne. Nem? (Nevet) Gumicsizma is van a világon, nem?

III. FIÚ: Jó hobbyja van, Novák.

Novák hosszan nevet, és lassan elrakja az imént előhordott képeket, régi edény- és ruhadarabokat.

NOVÁK: Tudja mit? Igyunk inkább. Én most ünnepelek, maga is vendégségbe jött... Etus!!!

ETUS bekukkant.

NOVÁK: Vendégünk van vacsorára. Csak ezt akartam mondani.

ETUS: Tudtam én azt anélkül is, hogy mondtad volna.

III. FIÚ: Egy kicsit azért csak meglepte a látogatásom.

NOVÁK: Etuska sokat mesélt magáról... szomszédok voltak vagy mi?

III. FIÚ: Nem. Öregapáméknak voltak ők szomszédjuk, onnan jártam iskolába... Mit mesélt rólam?

NOVÁK: Ahogy rádióban, televízióban vagy újságban megjelent, mindjárt jött a meséivel: együtt pisíltunk a porba, együtt loptuk Mónárék kertjéből a birsalmát... meg az isten tudja, még milyen hülyeségeket...

III. FIÚ: Hülyeségeket, ugye?

NOVÁK: Aaaaa, nem úgy gondoltam... hogy...

III. FIÚ: Nincs véletlenül Tonic-ja?

NOVÁK: Tonic? Várjon csak... azt hiszem, kifogyott... pe...

III. FIÚ: Pedig még tegnap volt, ugye?

67.

Belső, este.

NOVÁKÉK nappali szobája, este. A két ellenfél üdöközben összemeledett, az italnak alaposan híja van.

NOVÁK valami magyar népi tánc lépéseket kísérelget.

NOVÁK: Így valahogy volt... várjon csak... egy, kettő... kettő... Nem!!! Így!!! Egy, kettő három... Fűűűű... Na töltsön... érezze magát otthon... Tudja, kiktől tanultam én ezt a táncot? Az öreg Körtési Imre bácsitól. A dédunokája lakodalmát még végigtáncolta, a fiatalok ki se várták a hajnalt, kocsira ültek, és mentek vissza Bad Homburgba... az öreg akkor eltűnt... négy napra rá találták meg a kertlábban: leült és elaludt. Szép halál, mi? (Novák meséjét egész nyugodtan át lehet mesélni filmnyelven).

III. FIÚ: Ugye...

NOVÁK: Valami nem stimmel?

III. FIÚ: Dehogynem! Csak... eszembe jutott valami. Mondja, Novák, magának nincsenek barátai? Hol vannak a barátai? Arra gondoltam: milyen nagyszerű lenne, ha itt lennének a barátai is. Ünnepe van, vagy nem?

NOVÁK: Persze. És... magát nem zavarná az, ha ide jönnének a barátaim?

III. FIÚ: Végtelemül boldoggá tenne...

NOVÁK: Etus!!! Etus!!!

68.

Belső, késő este.

Vacsora után Novákék ebédlőjében: KÉRY fogorvos és neje, DIENES iskolaigazgató és neje, V. EDITKE zeneszakos tanárnő, MOLDOVÁN, a kereskedelmi vállalat igazgatója és a barátnője: RIA.

KÉRYNÉ mesél valamit.

DIENESNÉ: Jaj, Etuskám, hogyd most a fenébe az edényeket, gyere és...

KÉRYNÉ: ...én nem tudom, csak úgy mesélik, hogy aztán mindig dadogott, ha valaki szóba hozta Juhász Imrust. Pedig a férje nekem mesélte,

hogy még az este nagyon... hogy is mondjam... hogy... nagy esetük volt... Józsi, a kéményseprő, te ismered, drágám...

V. EDITKE: Ne légy cinikus, jó?

Nevetnek. EDITKE is hangosan hahotázik.

III. FIÚ: Én is mindig dadogok, ha rajta kapnak.

Hatalmas kacaj.

RIA: Jaj, de simán beszél!

Hahota.

III. FIÚ: Leplezem magam, kedvesem.

Hahota.

DIENESNÉ: Ugyan hol?

III. FIÚ: Mit: hol?

DIENESNÉ: Leplezi maáaaa... (göcög, mindenki nevet)

III. FIÚ: Tanár úr, megbuktam...

DIENES: Gyorsan csinálja, ez gyanús...

Hahota.

III. FIÚ: Bukott diák tudja legjobban a leckét, nemde — Ria!!!

RIA: Én... én annyiszor buktam, hogy be se fejeztem az elemit...

Hahota.

III. FIÚ: Tudja mit? Holnap rovincsolást rendelék el a férjénél, hátha addig maga levizsgázzuk nálam...

Hahota.

69.

Belső, éjjel.

NOVÁKÉK házában, a W.C. előtt.

KÉRYNÉ átszellemült arccal áll a W.C.-ajtóban, elállta az utat a férje előtt:

KÉRYNÉ: Ez az ember egy zseni!

KÉRY: Bepisálok a te zsenid miatt...

KÉRYNÉ: Hazavisszük?

KÉRY: Vigyed... na mozdulj, bepisálok!!!

KÉRYNÉ (valahova a fellegekbe emelkedve): Ez egy igazi férfi... nem akar minduntalan pisilni, na menj, te húgyhólyag!

KÉRY végre beugrik a W.C.-be.

DIENESNÉ billeg az illemhely elé:

DIENESNÉ: Mit csinál a fogorvos?

KÉRYNÉ: Azt mondta, csak pisil.

DIENESNÉ: Te, megyünk hozzánk.

KÉRYNÉ: Beszélte veled?

DIENESNÉ: A férjem beszélt veled. O.K!!!

KÉRYNÉ: Ez az én hólyagom csak vizel egész este...

DIENESNÉ: Te, meg se látszik rajta, hogy ivott.

KÉRYNÉ: Ja, ő? Az egy csődör, hallod-e...

KÉRY: Vidd haza... Használd egészséggel...

Meglepődve nézik a gombolkozó férfit a W.C.-ajtóban.

70.

Külső, éjjel.

Néhány kocsi sétálva felmászik a műútra, aztán kicsit bizonytalanul távolodnak a falusi főutcán.

71.

Külső, éjjel.

Egy kocsi hirtelen keresztbefordul az úton. A többiek is megállnak.

KÉRYÉK Volkswagenje áll keresztben.

A többi kocsiból kiugrának, tántorgó léptekkel megközelítik KÉRYÉK kocsiját. Már messziről hallatszik a veszekedés:

KÉRY: Nyald ki a seggét, de hagyj engem békén!!!

KÉRYNÉ: itt akarsz maradni a piszkos falusi pofák bűzében... ezeket a bűdös parasztszájakat akarod te szagolni életed végéig?

KÉRY: Te engem ne nevezz húgyhólyagnak, kurvák kurvája!

KÉRYNÉ: Annak az embernek a segge nem bűzlik úgy, mint a te parasztjaid szája!!!

KÉRY: Akkor bújj bele. A seggibe.

A közönség lassan széled, egyik kocsi a másik után távozik.

72.

NOVÁK kocsijában az igazak álmát alussza a VENDEG.

73.

Éjjel, belső.

NOVÁKNÉ előbb a gumicsizmát mossa le, aztán a cipőt tisztítja: a vendég, az SZENT!!!

74.

Belső, reggel.

OLINKA házánál, reggel. Egyszerűen berendezett szoba, a falon egy nagy, bekeretezett diploma.

Az ÁLLATORVOS hangosan olvassa OLINKA diplomáját:

(A diploma szövege)

OLINKA: A szagod itt marad-e?

II. FIÚ: Na, kikísérsz?

OLINKA: Megtapintjuk előbb a tojást?

Nevetnek, OLINKA valóban megtapintja a „tojást”.

II. FIÚ: Mikor érkeznek?

OLINKA: A mamáék? Hát... azt hiszem, elég volt nekik a katonából két nap... Mostar—Szarajevó—Beograd—Zrenjanin. A reggeli busszal kellene jönniök. Te nem dolgozol?

II. FIÚ: De igen. Talán beérek...

OLINKA: Te, most én is elleni szeretnék, csakhogy maradj.

II. FIÚ: Tudom. Kedvesem... Kikísérsz?

OLINKA: Nem.

II. FIÚ: Majd a tyúkok meg a boci kikísérnek.

75.

Külső, reggel.

III. FIÚ megy az utcán, most a gumicsizmát viszi a kezében.
Mámoros.

76.

Külső, reggel.

Némán: a III. FIÚ egy öregasszonytól érdeklődik valami után, az remegő kézzel mutat, magyaráz valamit.

77.

Külső, reggel.

A III. FIÚ egy még befejezetlen ház előtt megáll. A legidősebb bátyja háza ez. Az udvaron ott a készülő díszes vaskapu.

Befordul az udvarra, kopog az ajtón, senki se jelentkezik, lenyomja a kilyincset: zárva van az ajtó.

A kerítésen túl megjelenik a szomszédasszony:

SZOMSZÉDASSZONY: Nincs itthon. A műhelyben van...

III. FIÚ: Melyik műhelyben?

SZOMSZÉDASSZONY: Kint a gépállomáson... Tudja, merre van...

III. FIÚ: Megtalálom... "

78.

Külső, nappal.

APA és legfiatalabb fia a szállingózó hóban.

APA: Mit intéztél?

III. FIÚ: Hol?

APA: Hát nem voltál Nováknál?

III. FIÚ: Ja... ez a...

APA: Szóval: semmit nem intéztél?

III. FIÚ: Maga mért nem megy orvoshoz, apám?

APA: Semmit nem intéztél... Semmit...

III. FIÚ: Nézze, apám, ezt legelőbb ott fent kell megtárgyalni... ez politikai-társadalmi kérdés... és egy olyan elfogadható szöveget kell találni, amely mindenki érdekét aránylag egyszinten támogatja... (Ezt a konferenciás szöveget kiemelni, APA egyre távolabbról nézi a fiát, végül már csak egy pont marad a végtelen bánáti síkon.)

79.

Külső, nappal.

A III. FIÚ megy a csendes hóesésben valami majorsági épület felé. A valamikori istállókat átalakították gépjárató műhelynek: van itt traktor, vetőgép, cséplő, aratógép, kívül az udvaron felsorakoztatva a kombájnok. A jövevény még mindig hóna alatt hordja a gumicsizmát, hosszan nézelődik, aztán odamegy egy maszatos fiatalemberhez.

80.

Belső, nappal.

A legidősebb fiú hirtelen feláll, aztán dühében a földhöz vágja a szerzőt, amit a kezében tartott:

I. FIÚ: De a kutyalistenit, Antal bácsi, maga nekem itt csak ugat-ugat, hát majd megmondom én magának, miért nem végeztem el a kombájnok beteleltetését!!!

MŰSZAKVEZETŐ: Hátrább az agyarakkal, Makna, mert baj lesz belőle!!!

I. FIÚ: Persze, hogy baj lesz belőle, de ha a lelkemet is kibaszogattja, akkor én nem tudok másként beszélni! Az Antikor mikor érkezett meg? Az ünnepek előtt. Így van-e? Még hozzá fél kettőkor!!! Így van-e? Ezeket a gépeket előbb alaposan le kell tisztítani, addig nem mehet rá az Antikorra. És volt-e időm tisztítani őket? Fenét volt!!! A műtrágya beraktározásától a disznószállításig mindent csináltam, mert MAGA elfelejtett Antikort ügényelni időben, aztán meg nem volt!!! És most mehet az igazgatóságához panaszkodni: kijött belőlem, és kész!!!

A fiatal MUNKÁSSAL bejön a III. FIÚ. Épp rosszkor.

MUNKÁS: Magát keresik, Makra!

MŰSZAKVEZETŐ: Munkahelyen nem fogadunk vendégeket!

I. FIÚ: Az öcsém!

MŰSZAKVEZETŐ: Ha maga a mennybéli angyalka, akkor se lehet idegeneknek ögyelegni a műhelyben!!!

III. FIÚ: Megyek... megyek, majd kívül megvárlak.

MŰSZAKVEZETŐ: A bátyja most nem ér rá!

I. FIÚ: De a szentséges úristenit magának, ha én...

Odaugrik néhány munkás, és a két ember közé áll, közben a MŰSZAKVEZETŐ fenyegetőve eliszkol.

A munkások csillapítják a felbőszült embert. Végre kissé nyugodtabb a helyzet, de semmivel se komorabb.

III. FIÚ: Rosszkor jöttem...

I. FIÚ: Történt valami?

III. FÚ: Csak látni akartam, hol dolgozol...

I. FIÚ: Láttad?

III. FIÚ: Meg a házatad is láttam. A tanya téglából rakttad?

I. FIÚ: Venni kellett hozzá még... miént? Úgy sajnálod a tanyát?

III. FIÚ: Sajnálom...

I. FIÚ: Akkor mért nem maradtál kint, mért mentél el hazulról?

III. FIÚ: Na... megyek én. Nem veszekedni jöttem.

I. FIÚ: Utaztok vissza?

III. FIÚ: Nem tudom...

I. FIÚ: Mi van az ángyivával?

III. FIÚ: Mit tudom én. Talán már vissza is ment...

81.

Külső, délután, este.

A hó egyre sűrűbb pelyhekben hull. Falusi utca. A legfiatalabb fiú megpróbál benyitni egyik-másik házba: zárva a kapu, az udvar üres. Az ablakok bedeszkázva. Ő csak rója az utcákat, és keresi az embereket, valamikor barátait, a rokonságot, de sehol senki. Az az érzésünk, hogy kihalt a falu.

Egyszer csak egy viharlámpa tűnik fel az utcán, közvetlenül előtte megáll a fény: egy tízéves gyerek tartja, mosolyog mögüle:

A KICSI: Azt mondta apám, hogy jöjjön velem.

III. FIÚ: Hogy én menjek veled?

A KICSI: Apám hívja...

III. FIÚ: Ki a te apád?

A KICSI: Hogyhogy ki?

III. FIÚ: Hogy hívják?

A KICSI: Kaslik Ferencnek.

III. FIÚ: És engem hívat?

A KICSI bólint.

Mennek a hóesésben. A KICSI néha-néha megtántorodik.

82.

Belső, este.

KASLIKÉK házában ünnepi hangulat. A jövevény az ajtóban áll, hóna alatt a gumicsizma. Rigmusol:

III. FIÚ: Bort, búzát, kenyeret, egészséget, erőt, békességet kívánok Ferenc bátyámnak, keresztapámnak nevenapja alkalmából!!!

Az alacsony, kerek ember állva hallgatja végig a köszöntést, aztán odamegy a jövevényhez, és megöleli, aztán leülteti. Az asztalnál ül egy idősebb férfi (BUDAI), egy középkorú, karvalyorrú ember (KÖKÉNY), Két harminc-harmáncöt éves (SIKE és DRAGUNESCU) meg egy törékeny fiatalember (VARNYÚ PALI, a házigazda veje).

Kint a konyhában gyülekeztek össze az asszonyok, gyerekek.

KASLIK: Vacsora előtt vagy, ugye, fiam?

III. FIÚ: Eltalálta, keresztapám. De... honnan tudta, hogy én...

KASLIK (nevet): Nézd, nagyfiam, én azt is tudom, mikor egy fecskével kevesebb tér haza a faluba tavasszal!!! (Nevetnek) Kőkény komám látott, ahogy nyitogatod a kapukat...

KASLIK (önt a poharakba): ... Na, mondom, ez elfelejtette, merre lakunk.

III. FIÚ: Hát... majdnem úgy van, ahogy mondja...

KASLIK: Te ismered ezeket az én vendégeimet, vagy nem? Budai Samu bátyádat csak nem felejtetted el?

BUDAI: Dehogynem... én már legalább tíz esztendeje nem láttam őt, én se ismertem volna meg az utcán...

KASLIK: Kőkény komámat nem lehet elfelejteni, ezek meg itt a te korodbeliek, úgy hiszem: Sike Jani meg Dragunesou Gyurka...

III. FIÚ: Egy-két évvel fiatalabbak vagytok... ha jól emlékszem...

SIKE: Öregapádéknál a kertlábban lakotunk...

III. FIÚ: Jaaaa... most már emlékszem... Gyurkára is úgy halványan...

DRAGUNESCU: Biztos emlékszel rám... apám lelenc volt Hevessiéknél... ott nevelkedtem én is a volt Hevessi házban, apám örökölte... Folyik a beszélgetés, a házagazda beint a feleségét, üveget ad a kezébe: hozzon italt.

KASLIK: De a vejemet nem ismered? Az szent biztos!!! Varnyú Pali!!! Lekezelnek az asztalon keresztül.

KASLIK: Rádiókat meg tv-t javít... Többet keres ez egy nap alatt, mit én egész nyáron...

Nevetnek.

Az asszony hozza az italt, a gazda tölt, isznak, a kamera most a konyhában az asszonyokat fogja, ahogy traccsolnak, a gyerekek pálinkát iszogatnak, már alaposan becsíptek, de senki se hederít rájuk.

83.

Belső, este.

APA a lovakat itatja. Az egyik veder megbillen, lecsúszik a jászol széléről, aztán a másik is lehanyatluk: APA ráborul a jászol párkányára, aztán belebukik a jászolba.

A lovak csodálkozva nézik: APA vergődik.

84.

Nagy, lukulluszi vacsora KASLIKÉKNÁL.

Most mindnyájan az asztalnál ülnek, csak a gyerekek maradtak a konyhában.

KASLIK bort öntöget a poharakba, isznak.

KASLIK: Hát apád? Hogy él a menyecskeivel?

III. FIÚ: Nem tudom. Nem is érdekel.

Megütököznek.

BUDAI: Kiforgatja az a némbor mindeniből, az lesz a vége...

KÖKÉNY: Már kiforgatta. Ha senki se törődik az emberrel.

III. FIÚ: Nem lehet vele beszélni erről a dologról.

KASLIK: Nem beszélni kell, hanem cselekedni, fiacskám!

III. FIÚ: Vegyek puskát és lőjem rakásra a mostohát meg a pereputtyát?

BUDAI: Most már késő. Az örökségből ti alig láttok vallami kicsit: osszszak majd az ő gyerekei is azt a fél vagyont.

KASLIK: Hát ti aztán melléhulltatok a mézes köcsögnek, nagyfiam!

III. FIÚ: Hogy mennyire méz az, azt talán megboldogult anyám mondhatná meg... Attól a méztől lakott ő úgy be, hogy a temető gyógyította ki... Na, mіндеgy, menjen a fenébe minden, ha elmegyek, egy tíz évig megínt nem látjuk egymást... Isten éltesse, Ferenc bátyámat, keresztapámat!!!

85.

Belső, éjjel.

A férfiak megínt egyedül ülnek a szobában, isznak, énekelnek. Alaposan a pohár fenekére néztek már.

86.

Belső, késő éjszaka.

A nyelvük is alig forog már, ölelkeznek, csókolgatják egymást. Hiányzik az öreg BUDAI és DRAGUNESCU.

KÖKÉNY: Te aztán, öcsém, bírod az italt.

III. FIÚ: Tudni kell inni is...

KASLIK: Hát azt az egyet az én vejem nem tudja...

VICA, a házigazda lánya a konyhából figyel a dolgokat, és most kintől beszél:

VICA: Palinak arra semmi szüksége!

VARNYÚ: Hátha van... hátha igenis van!!!

VICA: Pali, te nem szoktad az italt, ne nyakaskodj!

VARNYÚ: Nem szoktam, de bírom!!!

III. FIÚ: Hát ha bírja, hagyni kell!!!

KÖKÉNY: Ez versenyezni akar, gyerekek!!!

VICA: Nem akar az semmit, becsípett, és nem tudja mit...

VARNYÚ: Én nem csíptem be, és hallgass!!!

KASLIK: Menj ki, Vica, ne üsd az orrod a férfidolgozóba.

VICA: Meddig parancsol még nekem, apám? Pali a férjem, ő parancsoljon!!!

VARNYÚ: Én is azt parancsolom... menj ki!!!

(Derült hangulat, mindenki borgözös tekintettel nézi a szobából kisomfordáló menyecskét.)

VARNYÚ: Na, koma, iszunk?

III. FIÚ: Ez kihívás?

VARNYÚ: Iszunk vagy nem iszunk?

III. FIÚ: Én például szomjas vagyok!!!

87.

Belső, éjjel.

Némajelenet: a két vetélytárs nagy kortyokban issza a bort, a többiek mosolyogva nézik őket, hol az egyiket, hol a másikat figyelik.

A jövevény nyugodtan iszik, eszik hozzá néhány falat kacsapecsényét az asztalon hagyott tálból, aztán még nagyobb kortyokban iszik. A törékeny kis vejkó szeme kidülledt, szinte hisztérikusan önti magába az italt. Lassan elalél, a bor kilötyög a pohárból, lefolyik a ruhájára. Megpróbál beszélni, nem forog a nyelve. Mindenki nevet rajta. Megpróbál felállni, de csak eldől, mint egy zsák.

Felemelik ketten, és viszik ki az udvarra. III. FIÚ ismét eszik néhány falatot, aztán iszik.

Később visszajön az após, meg KÖKÉNY komája, nevetnek.

KÖKÉNY: De Vica el nem mozdulna mellőle... mint egy kis anyafarkas...

III. FIÚ: Lefektették?

KASLIK: Kivittük az istállóba a szalmára... ott majd kipihen a fáradalmait... Na, iszunk, vagy árverezünk?!!! Nevetnek, a házigazda tölt, nótára gyűjtanak, isznak stb.

88.

Külső, belső, éjjel.

III. FIÚ kitérő az udvarra, vizel, aztán megpillantja az istállóablakban a világosságot, benyit.

A szalmán szinte eszméletlenül fekszik a vejkó, mellette virraszt a menyecske.

III. FIÚ: Majd megszokja, Vicuskám, hidd el...

VICA: Mért csinálta ezt vele? Mért?

Hátulról közelíti a menyecskét, átöleli, tenyereibe fogja Vica mellett. Az, mint akit kígyó mart meg, kitépi magát, egy keze ügyébe kerülő villával rohan a férfira, az fejvesztve menekül az istállóból. Be se megy a szobába, csak magára kapja a konyhában hagyott felöltőjét, és rohan ki az éjjeli csendes hóesésbe.

89.

Külső, téli hajnal.

Mámorosan ténfereg az utcán.

90.

Belső, reggel.

A jövevény mámorosan ténfereg az iskola folyosóján. Benyit egy osztályba.

A gyerekek csodálkozva nézik a különös látogatót. Dienesné egy földgömbön tartja a kezét, ijedten nézi a fiatalembert. Csend, mélységes, hosszú... Akkor a gyerekek elkezdnek kuncogni, aztán egyre hangosabban nevetnek. Az ajtó nyitva, a vendég eltűnt.

91.

Külső-belső, nappal.

A fiatalember egy cipőbolt előtt halad el, eszébe jut valami, visszafordul, és bemegy.

Egy pár gumicsizmát vásárol.

92.

Külső, nappal.

Esik a hó.

III. FIÚ megy a fehér síkon.

93.

Külső, nappal.

Megérkezik Florika tanyájához. Különös: sehol senki, kutya sem ugat. Az ajtón nagy lákat.

III. FIÚ: Florika!!! (Csend) Florika!!!

Az istálló üres.

Nézi a vadonatúj gumicsizmát.

Leteszi a belakatolt ajtó elé.

94.

Külső, nappal.

A lerombolt tanya udvarán.

Megnyitja az artézi kút csapját. Iszik. Hallgatja a csőből feltörő hangokat: gyermekek zivaja, kiabálás, dalfoszlányok, Florika beszél valamit...

95.

Nagy léptekkel közeledik apja falusi házához. Ahogy befordul a nyitott nagykapun, föbe vágja a kép: a havas udvaron a gyászba öltözött rokonság, ismerős és ismeretlen arcok. Itt van mind a két bátyja, itt van

a keresztapja, az előző éji poharazótársak, itt van VARNYÚ is, nagyon savanyúan és gyűlölettel nézi. Minden tekintet feléje irányul. A koporsó már a halottaskocsin van. Most lassan megindul a gyászmenet az időközben tisztána mosott autó mellett. Azt is belepte a hó.

96.

A gyászmenet eltávolodott.

A nagykapu nyitva maradt.

III. FIÚ ráborul a kocsira.

Bent feketében a BARÁTNŐ. Szenvtelenül maga elé néz. Az autó utoléri a gyászmenetet, lassan üget a menet után.

VÉGE